

Щубелка Наталія Володимирівна (Одеса) – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії, політології Одеського національного економічного університету.

ІННОВАЦІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Переорієнтація постіндустріального суспільства на інформацію і знання як стратегічні ресурси розвитку, привели до радикальних трансформацій образусучасної картини світу. В умовах сучасності чітких контурів отримала тенденція на посилення взаємозв'язку між наукою, технікою і виробництвом. Наука дедалі глибше перетворюється на безпосередню виробничу силу суспільства, а її вплив соціальний прогрес та економічне зростання безперервно збільшується.

«Суспільство знань», так охарактеризував сучасний етап суспільного розвитку Д.Белл.[2] Наприкінці ХХ століття концепції суспільства знання актуалізувалися [2,9], а тенденції розвитку економіки почали досліджуватися у контексті розвитку наукового знання. Визначальними цінностями «суспільства знань», стали знання та здатність людини до навчання протягом усього життя. Освіта в умовах суспільства знань набирає особливої соціальної сили, оскільки саме вона та стає безпосереднім джерелом його розвитку.

Соціально-економічні реалії ставлять перед освітою принципово нові завдання. Парадигма освіти, в основі якої лежить принцип формування “людини знаючої”, не може плідно функціонувати в межах нових соціально-економічних форм. Сучасний світ потребує людини не просто знаючої, а людини яка здатна діяти в умовах соціально-економічних трансформацій, що мають інноваційну складову. Сьогодні в освіті змінюються акценти, традиційне розуміння сутності освіти як процесу отримання знань втрачає актуальність. Англійський соціолог Том Стоуньєр, аналізуючи процес становлення інформаційного суспільства, підкреслював: «Навчання дає кваліфікацію – освіта дає метакваліфікацію, тобто систему знань, яка полегшує пошук та засвоєння нових знань. Метакваліфікація, таким чином, дозволяє людині знайти потрібну інформацію і засвоїти її, навіть якщо вона знаходиться далеко за межами його особистого досвіду» [3].

У роботі американського педагога Філіпа С. Шлехті "Школа ХХІ століття. Пріоритети реформування освіти", підкреслюється, що більшість бізнесменів, відповідаючи на запитання: "Що ви хочете від школи?" як правило, наголошували: "Нам потрібні люди, які вміють учитися самостійно". [3] Роботодавці зацікавлені в такому працівникові, який уміє самостійно думати і розв'язувати різноманітні проблеми, володіє критичним мисленням. Про стратегічні цілі сучасної освіти В. Кремень пише: «Лише сформувавши інноваційну особистість, здатну до творення змін і сприйняття змінності, ми зможемо стати конкурентоспроможною нацією. Змінність, трансформація перестає бути винятком, а стає правилом, сутнісною ознакою функціонування суспільства і кожного його члена зокрема. І відоме негативно-жартівливе побажання, - щоб ти жив в епоху змін, - набуває іншого значення, а змінність стає правилом для кожного в ХХІ столітті. Змінність, динамізм як сутнісні ознаки способу життя людини стає закономірністю» [3].

Інноваційна складова сучасного соціально- економічного розвитку вимагає інноваційної освіти. Інноваційна освіта покликана стимулювати активність особистості, у відповідь на історичні виклики. Інноваційна освіта спрямована на формування і розвиток інноваційної здатності особистості, яка розкривається в готовності діяти в не типовій ситуації, бути самостійною, ініціативною і комунікабельною, вміти генерувати і презентувати нові ідеї, приймати рішення і брати відповідальність за наслідки власної професійної діяльності. Тут головне

завдання освіти полягає не лише в тому, щоб дати знання про існуючий світ, а і озброїти людину методологією інноваційної діяльності. Інноваційна діяльність має особливості, є складною, вимагає особливих знань, навичок та здібностей.

Сучасна система освіти знаходиться в стані модернізації. Модернізацію сучасної освітньої системи науковці, зазвичай, пов'язують з процесом формування нової освітньої парадигми.[5,6] Усвідомлення сутності нової парадигми освіти надихнуло науковців на спробу окреслити її контури та дати визначення. Серед пропонованих визначень - "гуманістична", "інноваційна парадигма".

Модернізувати систему освіти у відповідності до потреб соціально-економічного розвитку намагаються за рахунок впровадження компетентнісного підходу до навчання. Впровадження компетентнісного підходу, на думку багатьох експертів, дозволяє змінити акценти в освіті: з отримання нормативно визначених знань - на формування й розвиток практичних навичок у професійній сфері та соціальній діяльності. За умов компетентнісного підходу освітній процес спрямовується на процес формування та розвиток в учня низки компетенцій, які забезпечують його здатність до самореалізації і самовизначення в умовах сучасного соціально- економічного розвитку. Зокрема, Радою Європи визначено п'ять основних ключових компетенцій сучасної людини:

- компетенції, пов'язані з життям у багатокультурному суспільстві;
- соціальні компетенції;
- компетенції, пов'язані з володінням усною і письмовою комунікацією;
- компетенції, пов'язані із зростанням інформаційного поля суспільства;

Під компетентністю людини розуміють спеціально структуровані (організовані) набори знань, умінь, навичок і ставлень, що їх набувають у процесі навчання. Вони дозволяють людині визначати, тобто ідентифікувати і розв'язувати, незалежно від ситуації проблеми, характерні для конкретної сфери діяльності

Компетентність розглядається тим фактором, що дозволить визначити готовність випускника освітнього закладу до продуктивної діяльності в суспільному житті. Нова парадигма освіти зосереджена не на формуванні "людини знаючої", її освітнім ідеалом має стати "людина компетентна", її ядром стає спрямованість на сам процес пошуку знання, самоосвіта.

Практична реалізація положень компетентнісного підходу потребує впровадження інновацій в систему освіти. Це повинно знайти вираження:

- в зміні методології, що забезпечить перехід від традиційних освітніх методів та технологій до інноваційних;
- в оновленні змісту освіти за рахунок впровадження освітніх програм;
- в впровадженні нових форм освіти, що сприятиме організації безперервного навчання, що актуально аспекті професійної мобільності, самоосвіти;

Впровадження інновацій не можливо без внесення коректив в організаційну, управлінську та фінансову сфери освіти.

Педагогічні інновації це якісно нові форми, методи і засоби навчання, які дозволяють внести суттєві зміни у результат педагогічного процесу. Ідея, що їх об'єднує - подолання абсолютного дидактизму традиційної методології та ствердження її інноваційного характеру. Інноваційна модель навчання стимулює новаторські зміни в культурі та суспільстві шляхом формування у людини критичного мислення та навичок інноваційної діяльності. Педагогічні інновації потребують системних досліджень та експериментальної бази реалізації в навчальному процесі.

Список використаної літератури

1. Андрусенко Т.Б Капитал XXI века// Креативная экономика. 2007. No7. С. 11–15.